

Srednjeročna programska poslovna politika Filmskega sklada Republike Slovenije – javnega sklada za obdobje 2010-2011

1. Uvod

Splošni pogoji poslovanja (v nadaljevanju: SPP) predvidevajo, da Filmski sklad Republike Slovenije – javni sklad (v nadaljevanju: sklad) oblikuje in izvaja programsko poslovno politiko, ki temelji na veljavnem nacionalnem programu za kulturo (v nadaljevanju: NPK). Sedanji NPK 2008 – 2011 je bil sprejet drugega aprila 2008 in velja do leta 2011. Zaradi tega opredeljujemo programsko politiko sklada do konca veljavnosti NPK 2008 - 2011. Ob tem je potrebno dodati, da so bile v času nastanka NPK razmere drugačne kot so danes, kot tudi, da precej zamisli iz programa ni udeleženih (npr. nova organiziranost javnega sklada – Filmskega inštituta, spodbude za vlagatelje v produkcije, ustvarjanje pogojev za večje sodelovanje med RTV in skladom).

Ne glede na to pa lahko ugotovimo, da je sklad kljub težavam deloval in da so bila finančna sredstva namenjena podpori filmske kulture večinoma porabljena. Sam obseg produkcije se žal ni približal v NPK zastavljenim 4-6 igranim, enemu dokumentarnemu celovečernemu filmu, 20 igranim, animiranim ali študijskim filmom in vsaj 5 dokumentarnim kratkih filmov. Temu se ne bo moč približati niti v letih 2010 in 2011, saj je finančnih sredstev sklada za kaj takega odločno premalo. Za leto 2010 je v proračunu za delovanje sklada predvidenih 4,8 mio € sredstev, za leto 2011 pa računamo na približno enak znesek. Sklad je lani dejansko že porabil viške sredstev, ki jih je ustvaril v času, ko je še dobival proračunski denar ne glede na porabo. Ker je imel pogosto zastoje pri delovanju, je bilo tega denarja celo več kot 2 mio €. Zaradi tega in zaradi pozno sprejetega programa v letu 2009, bodo morali biti tudi stari projekti financirani iz tekočih proračunskih sredstev.

2. Predvidene usmeritve in sredstva za nacionalni program

a) Za realizacijo filmov

Za leto 2010 smo predvideli, da bi lahko razpisali in pogodbeno angažirali največ za 2.900.000 € sredstev (skupaj z 10 odstotno rezervo), pri čemer bi bilo izplačil za leto 2010 največ 650.000 €. To pomeni, da bomo verjetno od predvidenih 3,7 mio € iz proračuna 2011 večino porabili za projekte programa 2010. Glede na predvidene procesa prijave, izbora in realizacije filmov, bi bilo normalno, da se v vsakem letnem programsko poslovnem načrtu lahko nameni za nove projekte nekaj manj kot polovica sredstev proračuna, druga polovica pa gre za dokončanje »starih« projektov. Tako bodo nelogičnosti iz načrtov preteklih let, ko se je prenašalo v naslednje leto okrog 2,6 mio €, oziroma letos celo 3,1 mio € obveznosti, zaznamovale dejavnost sklada tudi v letih 2010 in 2011. Ker je takšno ravnanje slabo, bomo to poskusili omiliti že letos. Odprava dosedanje prakse vsebinsko pomeni, da se

sklad pogodbeno zaveže sofinancirati nekaj manj filmov, kot bo razpisanih sredstev. Pred tem pa izbere takšne projekte, katerih produkcijski načrti bodo omogočili porabo prostih sredstev za nove projekte v 2010. Tako bi prišli do običajnega ciklusa realizacije filma (razpis novembra in izbor januarja - februarja), realizacija snemanja do jeseni oziroma do konca leta, ter nato postprodukcija do pomladi oziroma pri kasnejših filmov do začetka jeseni.

Skupna vrednost novih projektov za 2010 in 2011 bo ob danih predpostavkah znašala 5,4 mio €. V obeh letih bomo izbrali projekte, ki bodo kvalitetno pripravljene in katerih izvedba bo prispevala k rasti slovenske filmske kulture. Kazalnikom doseganja ciljev določenim v NPK (zagotovitvi sredstev za filme, število dokončanih filmov in udeležbi na mednarodnih festivalih) bomo dodali tudi zahtevo po odmevnosti filmov doma in širše. Vsi v nacionalni filmski program celovečerni filmi morajo imeti ambicijo ob normalni promociji doseči določen minimalni obseg gledalcev v distribuciji v Sloveniji (10.000 gledalcev), potencialno distribucijo v tujini (posebno, če gre za večinske koprodukcije) in ustrezno premierno ter reprizno predvajanje na TV postajah v Sloveniji in v tujini. Brez te ambicije bo namreč vedno težje braniti vložek v filmsko sfero. Manjše ambicije lahko imamo le pri filmih, ki bodo producirani s skromnejšimi sredstvi. Ambicioznejši pristop ima temelj tudi v novih SPP, ko učinkovita promocija in distribucija ni več predvsem v korist sklada, ampak producenta, ki si s spretnim ravnanjem lahko povečajo prihodke.

Druga posledica zmanjševanja razpoložljivega denarja je, da je potrebno predvideti spremembo strukture realizacije predvidenih filmov (4 kratki igrani, animirani ali študijski filmi na 1. celovečerni (NPK, stran 49)). Že v letu 2009 sta bila po novem programu v realizacijo sprejeta le dva igrana kratka filma ob 11 študijskih filmih (ali televizijskih dramah). To na daljši rok ni sprejemljivo, kajti ravno kratki filmi so osnova za pridobivanje izkušenj mladih avtorjev in presojo njihovih potencialov. Opuščanje večjega vlaganja v kratke filme bi tako lahko na dolgi rok osiromašilo slovensko kinematografijo. Kljub spremembam v SPP glede delitve rezultatov je ravno pri kratkem filmu potrebno razrešiti vprašanje interesa in lastnega vložka producentov oziroma koproducentov. Prihodkov od prodaje namreč ni realno pričakovati. Kratki film mora najti vsaj pot do predvajanja na TV postajah. Brez tega bodo producenti zelo težko zagotovili lastna sredstva.

Filmski sklad bo tudi v naprej sofinanciral **realizacijo študijskih filmov** (ali televizijskih dram), ki so sestavni del študijskega procesa.

Na prvi pogled je še veliko težja situacija **animiranega filma**. Slovenija ima avtorje, ki so sposobni izdelati odlične animirane filme, vendar pa je vložek glede na potencialne učinke slabši, kot pri igranih filmih. Vendar pa imajo animirani filmi bistveno prednost, namreč, da so lahko izdelani za globalni trg. Jezik se tu namreč ne kaže kot nepremagljiva ovira! To pa pomeni, da bi lahko producenti s priznanimi avtorji stopili v mednarodne koprodukcije, ki bi prinesle tudi globalno distribucijo. Tako bi sklad lahko podpiral tudi animirane filme, vendar le v primerljivih ali celo nižjih zneskih kot kratke filme.

SPP ob animiranih filmih izpostavljajo tudi **dokumentarni film**. Bistveno je, da se dokumentarni film prepozna kot enakovreden drugim zvrstem, ob specifikah, ki jo nosi. Gre za podobno dilemo, kot pri kratkih filmih, namreč kako opravičiti nekoč pomembno zvrst, ki je z razvojem našla naravno zaveznitvo s televizijo, oziroma v pretežni meri izgubila kinematografsko publiko. Tudi tu so osnove in rešitev podobne kot pri animiranih filmih. Ker gre večinoma za globalne teme, bi že pri pripravi projektov morali vključevati več koproducentov in si s tem zagotoviti tudi dodatne distribucijske kanale.

Podpora filmski kulturi ne more biti več omejena na kinodvorano kot edini način prikazovanja. Legitimna in za spodbujanje filmske kulture smotrna je podpora filmom, ki so posneti tudi na digitalnih nosilcih in ki bodo svojo pot k gledalcem prvenstveno našli preko televizijskih ali računalniških zaslonov.

Sklad bo podpiral **povečave na 35 mm trak in transferje** v zahtevne digitalne oblike v primerih, ko bo kvaliteta projekta in pričakovana odmevnost s tem omogočenega predvajanja, to opravičevala.

Pri **manjšinskih koprodukcijah** bo sklad sledil splošnim usmeritvam, da gre za medsebojno sodelovanje nacionalnih ustanov z iskanjem dodatnih finančnih in ustvarjalnih možnosti. Na daljši rok lahko vlaganje v manjšinske koprodukcije doprinese k lažjemu pridobivanju sredstev za koprodukcije, ki jih prijavljajo in realizirajo naši producenti.

Sklad bo sodeloval pri sofinanciranju **razvoja scenarijev in projektov**, saj bodo producenti lahko tako brez časovne stiske opravili nujni del priprave pred samo realizacijo. Tako bomo lahko prišli do bolj pripravljenih projektov za izbor in realizacijo. Sklad bo tudi aktivno sodeloval pri pridobivanju dodatnih virov financiranja v ta namen v okviru razpoložljivih tujih skladov in ustanov Eurimages, Media Plus in lokalnih skladov.

Glede na povedano si bo sklad torej prizadeval uravnoteženo spodbujati vse zvrsti pri čemer mora odločanje o uvrstitvi v programa 2010 in 2011 temeljiti na presoji odmevnosti in upoštevanju vseh kriterijev, ki so predpisani v SPP. Žal bo letos verjetno prišlo do situacije, da za vse dobre projekte ne bo dovolj denarja. Tako so tudi okvirni zneski navedeni ob razpisih le osnove producentom, pri uvrstitvi v nacionalni program pa bomo upoštevali primerno zastopanost vseh zvrsti opredeljenih v SPP.

Korak naprej bo potrebno narediti tudi pri upoštevanju žanrov. Dobra komedija bo lahko dobila prednost pred dobrim resnim filmom, saj prave ni bilo v kinematografih že vrsto let. Prav tako bo sklad moral podpirati nizko stroškovne filme, predvsem neuveljavljenih avtorjev (delno nadomestilo za izpad kratkometražnega filma), vendar ob močni, inovativni publiciteti. Na drugi strani pa bi moral zapustiti »uravnilovko« pri ambicioznejših projektih in dodeliti tudi višje zneske, če bi za to obstajali upravičeni razlogi.

Naslednji cilj, ki ga sklad želi doseči že letos je sklenitev dogovora z RTV Slovenijo o medsebojnem sodelovanju. Dogovor bo moral biti na načelni ravni (torej pred izborom projektov; dogovor o storitvah filmskega laboratorija, določene kvote snemanja filmske glasbe, posebni pogoji promocije v zameno za »prednostne« pravice predvajanja) in kasneje tudi pri posameznih projektih, pri čemer pa bo vendarle odločilen izbor sklada, ki bo upošteval stališča in predloge TVS.

Predvidena sredstva in okvirni deleži

Predvidena sredstva za razpisa 2010 in 2011 znašajo 5,7 mio € (za 2010 2,9 mio € in za leto 2011 ocenjeno na 2,8 mio €). Osnovna razdelitev teh sredstev, ki jo sklad predvideva za naslednji dve leti je:

Igrani filmi	56 %
Animirani filmi	10 %
Dokumentarni filmi	10 %
Celovečerni prvenci	10 %
Manjšinske koprodukcije	7 %
Povečave in transferji	3 %
Razvoj projektov	2,5 %
Razvoj scenarijev	1,5 %

b) Za druge programe

Sklad je v letu 2009 zaradi možnosti, ki so se ponudile, omogočil precej višje subvencije organizatorjem festivalov in drugih akcij, kot je bilo v preteklosti (166.000 €). Letos in prihodnje leto bo denarja za festivale in izobraževalne akcije bistveno manj (za 2010 - brez morebitnega angažiranja sredstev namenjenih za leto 2011 - le 83.000 €). Organizatorji se bodo morali novonastali situaciji prilagoditi. Ker to sovпада z zaostreno situacijo pridobivanja sredstev tudi iz drugih potencialnih virov, se bodo morali soočiti z vprašanjem, ali bodo sposobni (še) organizirati prireditve v dosedanji obliki (razmišljati o bienalnih festivalih). Zmanjšanje sredstev na tem področju bo žal verjetno povzročilo tudi zamrtje katere od sicer že uveljavljenih prireditev.

Ker v proračunskih sredstvih za letos ni dodatnega denarja, da bi lahko podprli digitalizacijo kinematografije, štipendije oziroma filmsko vzgojo nasploh, kar je sicer predvideno v SPP, podpore tem dejavnostim ne moremo vključiti. Manko na področju podpore izobraževanju bo sklad skušal kompenzirati zlasti skozi večje spodbujanje prijav k programom Media Deska.

3. Kazalci doseganja rezultatov delovanja sklada

Sklad bo dosegel pričakovane rezultate, če bodo sofinancirani projekti dosegli naslednje rezultate:

A. Celovečerni filmi uvrščeni v program v letu 2010 in 2011:

- naj bi imeli v distribuciji v povprečju 15.000 gledalcev.
- Vsi naj bi bili 24 mesecev po pričetku promocije predvajani na eni od TV postaj, ki pokriva vsaj 80 % gledalcev.
- Vsaj dva filma naj bi šla v distribucijo v vsaj eni tuji državi in imela skupaj vsaj 10.000 gledalcev.
- Vsaj polovica filmov bo predvajana na vsaj treh tujih TV postajah.
- Vsaj dva celovečerna filma se bosta predvajala na festivalih A kategorije (Berlin, Cannes, Benetke, Karlovy Vary, Montreal, Locarno in San Sebastian).
- Najmanj trije celovečerni filmi se bodo predvajali na drugih pomembnih mednarodnih festivalih (Rotterdam, Sarajevo, Toronto, Varšava).
- Trije do štiri filmi bodo predstavljeni na pomembnih festivalih B kategorije, ki so že vrsto let partnerji Filmskega sklada, in sicer filmski festival v Trstu, Torinu, Linzu, Cottbusu, Montpellierju, Lecce-ju, Münchnu, Mannheim-Heidelbergu, Clevelandu, Troii, Pusan in Istanbulu.

B. kratki filmi (igrani, animirani ali dokumentarni) iz programa v letu 2010 in 2011:

- bodo vsaj teden dni predvajani kot del kinematografske predstave.
- V 3 letih po nastanku bodo vsaj 3 predvajani na TV postajah z vsaj 80 % pokritostjo.
- Trije do štiri filmi bodo predstavljeni na pomembnih festivalih B kategorije (glej zgoraj).

V Ljubljani, 10. maja 2010

Igor Kadunc
direktor